

Bulletin 121

Juni 2013

Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard

Contributie minimaal €15,00 per persoon per jaar. ING Bank nr. 3870852
De Stichting Vriendenkring is ANBI-geregistreerd.

Dagelijks bestuur

Voorzitter

mr. G. Schilperoort

Secretaris

mr. R. van der Waal
tel. 015-2569775

Penningmeester en
ledenadministratie

C. Spruit
@: cor.spruit@hccnet.nl
tel. 0186-601385

Redactiecommissie

mr. G. Schilperoort
mr. R. van der Waal

Redactieadres

Hofweg 13
3274 BK Heinenoord
@: rvanderwaal@planet.nl

Lay-out

J. Koster
@: jmwkoster@upcmail.nl

Streekmuseum Hoeksche Waard

Adres

Hofweg 13
3274 BK Heinenoord
tel. 0186-601535
www.streekmuseumhw.nl
@: info@streekmuseumhw.nl

Openingstijden

museum

woensdag t/m zondag
13.00 tot 17.00 uur.
zaterdag 10.00 tot 17.00 uur.

documentatie-
centrum

woensdag 9.00 tot 13.00 uur.
zaterdag 10.00 tot 17.00 uur.

INHOUD

Van de voorzitter	3
Nieuwe vrienden	5
Goidschalxoort, een kleine landstreek aan de Oude Maas	6
Au fil des marquoirs	8
Richt je eigen tentoonstelling in	9
Het tafereelbehang in het Streekmuseum	10
Activiteitenagenda	17
Van groei naar bloei	18
Uitnodiging: Een bezoek aan Oost-Leeuwenstein	21
Genealogie & Streekhistorie	22
Dialecten Hoeksche Waard	25
De vragenrubriek	28

VAN DE VOORZITTER

Beste vrienden,

Zoals u ziet is de omslag van het Bulletin veranderd. Jacqueline Koster, die de layout van de Bulletins telkens verzorgt, heeft de omslag aangepast aan het lettertype en de kleuren die inmiddels al enige tijd door de Stichting Streekmuseum Hoeksche Waard worden gebruikt. In het nieuwe logo (op de achterzijde) herkent u de contouren van ons eiland en van de hoofdgebouwen van het Streekmuseum.

De herinrichting van de boerderij Oost-Leeuwenstein vordert gestaag. Als vriend krijgt u de gelegenheid om op zaterdag 22 juni a.s. tijdens een rondleiding een kijkje te nemen in de boerderij. In dit Bulletin vertelt Belle van den Berg meer over deze “preview” en over de overige activiteiten die worden georganiseerd door het museum.

Preview
Boerderij
22 Juni

In het museum wordt aan de troonswisseling aandacht besteed in de vorm van een mini-tentoonstelling. Vier dagen voor die troonswisseling reikte burgemeester S. Stoop van de gemeente Korendijk namens koningin Beatrix een koninklijke onderscheiding uit aan Willy Spaan, lid van het museumbestuur. Zij werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Willy Spaan is vooral bekend door haar initiatieven tot behoud en promotie van cultureel erfgoed. Van de vele activiteiten die Willy in de afgelopen decennia op dat gebied ontplooid heeft, noem ik de belangrijkste: trekker Stichting Landelijk Erfgoed en Erfgoedkoepel Hoeksche Waard, bestuurslid Streekmuseum Hoeksche Waard en lid van de MAC (Museale Advies Commissie), bestuurslid van Agrarisch Erfgoed Nederland en lid van de intergemeentelijke Commissie Cultureel Erfgoed. Als medeoprichter en actief lid van het Hoeksche Waards Initiatief en later van het Platform Hoeksche Waards Middenveld zette Willy, samen met andere maatschappelijke vertegenwoordigers, zich in voor een optimale ruimtelijke inrichting van de Hoeksche Waard en promotie van het Nationaal Landschap. Burgemeester Stoop noemde haar niet alleen een luis in de pels van de Hoeksche Waardse gemeenten maar ook “de ambassadeur van de Hoeksche Waard”.

Willy Spaan
benoemd tot
Ridder in de
Orde van
Oranje Nassau

Willy Spaan levert in dit Bulletin een boeiende bijdrage over het historische tafereelbehang uit het veerhuis te Strijensas, dat eind 2012 onderwerp was op een internationaal symposium.

Namens het bestuur van de Vriendenkring en van het museum wil ik u hartelijk danken voor uw blijvende steun. Ondanks de verhoging van de minimumbijdrage is het aantal vrienden aardig op peil gebleven. Op dit moment hebben nog niet alle vrienden hun bijdrage over 2013 voldaan. Wilt u even nagaan of u uw bijdrage al heeft voldaan? Ook buiten het museum wordt de gelegenheid om vrienden te werven benut, zoals op jaarmarkten en andere manifestaties, waar het Streekmuseum de aandacht van het publiek probeert te trekken.

Net als vorig jaar bezet de Vriendenkring een kraam tijdens de jaarlijkse Cultuur en Kunstmarkt aan de haven te Piershil op 29 juni a.s.

Vriendendag
op zaterdag
12 oktober

Intussen zijn de voorbereidingen al gestart voor de komende Vriendendag op zaterdag 12 oktober a.s. In het volgende Bulletin krijgt u de details te lezen over het programma op die dag. Noteert u de datum alvast in uw agenda?

Gert Schilperoort

Willy Spaan heeft zojuist de ridderorde ontvangen

NIEUWE VRIENDEN

De mutaties in de afgelopen maanden brachten het totaal aantal vrienden op 1678. Een respectabel aantal, waar het bestuur van het museum terecht blij mee is. In deze tijden van forse bezuinigingen op subsidies van vooral culturele instellingen, wordt de steun van de vrienden van steeds groter belang. Dit geldt zowel financiële steun als ondersteuning in de vorm van "handjes", dat wil zeggen vrijwilligers die de vele verschillende werkzaamheden (bijvoorbeeld de gedetailleerde beschrijving van de collectie en het onderhoud van de tuin) in het museum uitvoeren.

De onderstaande personen konden wij in de afgelopen maanden verwelkomen bij de Vriendenkring van het Streekmuseum:

W. Schippers	Rhoon
D. Stolk - van Goethem	Mijnsheerenland
M. Brand - Mol	's-Gravendeel
J. Groeneweg en C. Groeneweg - de Man	's-Gravendeel
M.J. Specken - Hofland	Heinenoord
D.M. Heijden	's-Gravendeel
R. de Reus	Capelle a/d IJssel
E. van der Kolk	Oud-Beijerland
M.L. van Buren	Klaaswaal
L.D. Dekker	Oud-Beijerland
Fam. Waaijer	Numansdorp
W. Hermans - Wenink	Mijnsheerenland
J.M.B. van Alebeek - Wijers	Oud-Beijerland

GOIDSCHALXOORT

EEN KLEINE LANDSTREEK AAN DE OUDE MAAS

door Bart van Tets

Ongeveer veertig jaren terug woonden Henk en Corrie Mulder aan het begin van de Goidschalxoordsedijk. Henk was constructeur in de waterbouw en Corrie schilderes en beiden waren zij activist. Er was dreigende achteruitgang van het dijkdorp. Henk en Corrie hebben door

vakkundige vervaardiging van het uithangbord aan hun woning (de voormalige herberg en lang geleden Het Rechthuis) actief aan langdurige saamhorigheid van de bewoners van de dijk bijgedragen. Het was een eigen idee, in oude Engelse trant, zo met een afbeelding speels te markeren waar personages in de geschiedenis elkaar kunnen hebben ontmoet. Het bord doet al tientallen jaren dienst als wegwijzer aan de gemeenschap, duurzaam in weer en wind. De opvallende rode kleur, ongevekt, van de hond in het schild, zal Corrie wel overgenomen hebben van de gekroonde bankaanduiding in de kerk. Dit wapen van Goidschalxoort stelt de vrij zeldzame brakhond voor, langzaam stappend in de jacht. De gedurende jaren geoefende hond wijst de jager met zijn stil gerezen poot op bespeurde aanwezigheid van wild in de ruigte van het terrein. In de museumtentoonstelling is een foto van deze schildering op houtsnijwerk. In de natuur komt de brakhond alleen gevekt voor.

De “Nieuwe Cronyk van Zeelandt” van de historicus M. Smallegange (1696) spreekt van Het Land Voorn aan de Oude Maas, gelegen tussen Holland en Zeeland in de tijd van de Karolingische keizers, als afzonderlijk hoog zelfbesturend land in het keizerrijk. Voorn viel toen, naast genoemde landen en Friesland, onder het centrale gezag in Wenen. In het museum is een kopergravure van de bekende cartograaf Mercator uit omstreeks 1550, waarop Zeeland gekleurd en Voorn ongekleurd is, die ook Brielle, Putten en de latere Hoeksche Waard omvat. Voorn had een zo gunstige bereikbaarheid, dat daar de zeescheepvaart kon aanzeilen, ankeren, overladen en handeldrijven. Goidschalxoort was een landstreek aan de Oude Maas. Men neemt aan dat de naam komt van Godschalk Oem, de eerste ambachtsheer in de jaren 1400-1450. In of omstreeks de veertiende eeuw, werden voor bijzonder gezag en rechtsgang voor de handel en scheepvaart bij de uitmondingen van de Maas en de Schelde, meerdere plaatselijke Burg-Grafelijkheden of Vrij-Steden en Vrij-Heerlijkheden gevestigd, herkenbaar aan de met negen parels getande vorstelijke kronen van vrij-stad of vrij-heerlijkheid.

Dit waren aan het einde van de zestiende eeuw in Zeeland: Zuyd-Beveland, Walcheren, Reimerswale, Duveland, Schouwen en Goeree. Er is een lakstempel bewaard gebleven van de enige vrij-heerlijkheid in de Hoeksche Waard, met het wapenschild van de brakhond. In dit stempel staat in het rond: Zegel van de Hooge en Vry-Heerlykheid van Goidschalx-oort. Let wel: het betreft geen ambachtsheerlijkheid, maar een met negen parels gekroond privilege van het Heilige Roomse Rijk in Wenen. Karel de Vijfde zou gezegd hebben, dat zijn keizerrijk zo groot was, dat daarin de zon nooit onder zou gaan.

Goidschalxoort had veel van de dijk, gorzen en aanwassen bij Oud-Beijerland en Heinenoord. Enige binnendijkse grondstukken behoorden ook tot Goidschalxoort.

De tentoonstelling toont foto's van aquarellen van het Huys te Goidschalxoort en het Recht- en Veerhuys te Goidschalxoort, in kleur, beide getekend door Aart Schouman. In het Huys te Goidschalxoort was hoge rechtspraak mogelijk van vijf "Raetsheeren", in het recht- en veerhuis alleen lagere rechtspraak. Brandmerken (een lijfstraf uit het strafrecht van vóór de Franse revolutie) van misdadigers geschiedde mogelijk volgens het hoge recht met een gloeiend ijzer, oorspronkelijk op het gezicht, later op de rug.

Het merkijzer heeft de letter G en is met boeien tentoongesteld.

Tot slot van dit verhaal: Op de verjaardag van St. Huybert in 1700 vierden de jagers op het Huys te Goidschalxoort een groot feest voor de manschappen met hun brakhonden.

AU FIL DES MARQUOIRS

Vorig jaar gaf Joke Visser, de internationaal bekende merklappen-deskundige uit Breda een lezing in ons museum, samen met haar man Walter. Zij bezit een immens grote collectie merk- en stoplappen, pronkrollen enz., waarover zij diverse boeken heeft geschreven. De collectie merk- en stoplappen van het Streekmuseum is in 2004 door hen beschreven, geconserveerd en gefotografeerd.

Op verzoek van de gemeente Parijs komt daar van 15 mei t/m 27 juli een grote tentoonstelling van meer dan 750 werken uit haar collectie. Vier zalen: één geheel gevuld met merklappen, één met stoplappen, één met Biedermeierlappen en één met pronkrollen (Souvenir de ma Jeunesse). Aangevuld met werken uit onze Koninklijke verzameling (heel bijzonder), met antieke lappen van het eiland Marken en nog veel meer bijzonderheden.

De tentoonstelling is in het hartje van Parijs tegenover de Notre Dame: Hôtel de Sens / Bibliothèque Forney.

Daarnaast heeft zij, samen met haar man Walter, een schitterend boek geschreven "Oefenstof, merklappen en andere vrouwelijke handwerken 1600 - 1920". Het boek verschijnt met een Nederlandse en een Franse titel ("au fil des marquoirs"), is in het Nederlands geschreven met een samenvatting in het Frans en met tweetalige onderschriften. Het bevat 216 pagina's + ca. 200 afbeeldingen van bijzondere merklappen met een beschrijving ervan.

Vermeldenswaard is dat het boek een afbeelding bevat van een merklap uit de collectie van het Streekmuseum. Hierop is een zeemeermin afgebeeld. Een unieke merklap, want merklappen met een zeemeermin erop zijn zeldzaam. De afbeelding is een illustratie bij de algemene beschrijving die Joke Visser geeft van de zeemeermin.

Het boek is te bestellen via www.lecturisbooks.nl voor € 35,- excl. verzendkosten. Het boek is begin mei uitgekomen.

Gonnie van den Berg- van Hertum

RICHT JE EIGEN TENTOONSTELLING IN

Donderdagmiddag 2 mei kwam een groepje kinderen naar het museum om als een museumdirecteur “een eigen tentoonstelling in te richten”. De kinderen werden eerst rondgeleid door de schuur van Oost-Leeuwenstein. “Ik wist niet dat het van binnen zo groot zou zijn,” zei één van de kinderen. En: “Je leert over vroeger”. Elk kind koos een eigen onderwerp en ging enthousiast aan de slag.

De meubels die Jos gezien had, inspireerden hem tot het maken van een huiskamer. Hij pleit er voor om van alle spullen het mooiste met de beste kwaliteit ten toon te stellen. Robbin kreeg het idee om een schoolklas in te richten. Na afloop was zijn tip: spullen van vroeger en nu naast elkaar leggen om het verschil te laten zien.

Als je van dieren houdt, spreekt de stal je aan en daarom werkte Sharon aan deze ruimte. De plaats voor de dieren vond ze wel klein. Zij raadt aan om de stal kleurrijker te maken door er echt hooi of stro in te leggen. Dianne was vol ijver met haar modewinkel bezig. Gezellige kleurtjes vond ze belangrijk. Die wil ze ook in het echte museum.

De kinderen zijn bijna 2 uur bezig geweest om hun zelfgekozen ruimte in een doos in te richten. Ze vonden het een leuke ervaring, want “ze konden hun eigen plannetjes uitvoeren. Het is voor meer kinderen leuk! En het is interessant.”

Als er weer een kinderactiviteit georganiseerd wordt, is dat op de website van het museum te lezen.

Corrie Sonneveld
Werkgroep Educatie

HET TAFEREELBEHANG

IN HET STREEKMUSEUM

'Het komt van Sas, en het vertelt heel veel'
door Willy Spaan

Museumbehang hoofdrol op internationaal symposium

Het historische tafereelbehang, dat de wanden siert van de salon in 't Hof van Assendelft te Heinenoord, is eind 2012 onderwerp geweest op een internationaal symposium in Den Haag. Het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) en de Stichting Historische Behangsel en Wanddecoraties in Nederland organiseerden samen een studiedag over waardevol historisch papierbehang. In het interessante programma, met lezingen van vooraanstaande Nederlandse en buitenlandse deskundigen op het gebied van historische interieurs, stond de behangselreeks van het Streekmuseum Hoeksche Waard opvallend centraal. De Fransman Dr. Bernard Jacqué van de Universiteit Haute-Alsace in Mulhouse besprak naar aanleiding van het Heinenoordse behang de geschiedenis van de techniek, economie, smaak en cultuur achter het panoramabehang. De Engelse papierrestaurator Thomas Brain, die samen met Monique Staal van het restauratieatelier XL Papier uit Leiden het bijna twee eeuwen oude behang in het Streekmuseum heeft geconserveerd, gaf een lezing over zijn werkwijze. De studiedag was bestemd voor kunsthistorici en museum- en erfgoed specialisten. Het Streekmuseum was uiteraard vertegenwoordigd door directeur Belle van den Berg. Ook Gerda den Hartog (kunsthistorica en museumvrijwilligster) en uw schrijfster waren van de partij.

'Les Vues de la Grèce Moderne in Heinenoord'

door dr. Bernard Jacqué

Dr. Bernard Jacqué is niet alleen universitair docent kunstgeschiedenis, maar ook de voormalige directeur van het Behangselmuseum in Rixheim (Elzas), behorend bij de naastgelegen fabriek Jean Zuber & Compagnie waar het panoramabehang van het Streekmuseum bijna 200 jaar geleden werd gedrukt. Dat Jacqué het behang van het Streekmuseum als onderwerp uitkoos was des te opvallender, omdat hij de keuze had uit ongeveer honderd verschillende panorama's, die tussen 1795 tot 1870 in Frankrijk gefabriceerd zijn. Jacqué legde aan de hand van beeldmateriaal uit hoe het tafereelbehang werd vervaardigd. Het ambachtelijke en langdurige productieproces van historisch behang bij de firma Jean Zuber & Cie. kan met recht spectaculair genoemd worden.

De voorstelling van de behangselreeks in het Streekmuseum 'Les Vues de la Grèce Moderne ou Les Combats des Grecs' is ontworpen door Jean-Julien Deltil. De taferelen vormen een kamerrond stripverhaal over de Griekse vrijheidsstrijd. Het kleine Griekenland kwam in 1821 in opstand tegen de overheersing van het machtige Ottomaanse Rijk en zegevierde met hulp van Rusland, Engeland en Frankrijk in 1827. In de jaren 20 van de 19de eeuw was de Westerse wereld enthousiast voor de Griekse strijd voor vrijheid en onafhankelijkheid. Het mediterrane landschap met de klassieke tempels herinnert er bovendien aan dat Griekenland in de Oudheid de bakermat van de Westerse beschaving en democratie is geweest. Er bestond in die tijd een filhellenistische beweging, die de waarden van de Griekse beschaving promootte. Dichters en schilders lieten zich door de Griekse vrijheidsstrijd inspireren. Oriëntaalse onderwerpen werden populair in de Europese kunst. Het tafereelbehang 'Les Vues de la Grèce Moderne' past in alle opzichten in die tijdgeest.

Een fragment
van het
tafereelbehang

Deltil, die als een soort industrieelontwerper vanuit zijn atelier in Parijs werkte, was zelf nooit in Griekenland geweest. Hij nam zwart-wit prenten van de Franse schilder Horace Vernet als voorbeeld voor de verbeelding van het Griekse landschap met de berg Parnassus en Delphi en voor de bevrijding van de stad Athene met de Acropolis en het Parthenon. Ook de zeeslag tussen de Griekse en de Osmaanse vloot is naar een prent van Vernet uitgebeeld. Het totale ontwerp nam 6 à 7 maanden in beslag. Zodra er een scène gereed was werd de tekening naar Rixheim gezonden om in de fabriek met de hand in houten drukblokken graveerd te worden. De blokken hadden een formaat van 50 x 50 cm.

De lijntekeningen op de blokken moesten precies op elkaar aansluiten. Van september 1827 tot april 1828 werd er aan het graveren van in totaal 2008 drukblokken gewerkt. Het behangpapier moest vervaardigd, aan elkaar gelijmd en opgerold worden. Dit werd – onder voortdurende stank – altijd door vrouwen gedaan. Nadat de grondkleur was aangebracht werd het behang in achttien verschillende kleuren temperaverf gedrukt op 30 rollen papier van elk 54 cm breed. Ook per kleur moesten de blokken precies aan elkaar lijnen. Het met de hand drukken was daarom een uiterst nauwkeurig werk, dat door een team van ervaren drukkers werd uitgevoerd. Omdat elke kleur laag eerst moest drogen voordat de volgende kon worden aangebracht, duurde het drukken van een panorama maanden. In mei 1829 konden de taferelen van de Griekse vrijheidsstrijd voor het eerst op proef worden gedrukt om de kleuren te testen.

De vervaardiging van tafereelbehang was een langdurig en arbeidsintensief proces dat groot vakmanschap vereiste, wat de aanschaf ervan duur maakte. Het Griekse panorama zal inclusief bijkomende kosten en behangersloon ongeveer 200 gouden franken of 100 florijn gekost hebben, rekende Jacqué voor. Op behangsel papier gedrukte, wandvullende taferelen waren in de 19de eeuw erg populair in Europa als interieurdecoratie van stadspaleizen en buitenplaatsen. Het behang werd vooral gekocht door opgekomen nieuwe rijken, vertelde Jacqué. De firma Zuber profiteerde van die mode door een grote collectie van verschillende panorama's te ontwerpen, die door handelsreizigers en voorbeeldboeken op de internationale markt werd aangeboden. Voor de omlijsting van de verschillende taferelen konden op papier gedrukte pilaren, horizontale friezen en behangselranden, bovendeur- en schoorsteenstukken en zelfs een op behangsel papier gedrukte schijnlambriserings worden bijbesteld. Jacqué heeft in de administratie van Jean Zuber & Cie. uit die tijd kunnen vaststellen dat het panoramabehang 'Les Vues de la Grèce Moderne ou Les Combats des Grecs' van 1829 tot 1859 leverbaar is geweest. De eerste oplage telde 150 kopieën, na 1834 volgden nog twee herdrukken. Tussen 1829 en 1831 werd deze reeks twee keer vanuit Nederland besteld. In die tijd was de voorstelling nog actueel. Later nam de belangstelling voor het thema af. In januari 1830 werd één serie geleverd aan handelaar Wittigs in Rotterdam en één serie werd verzonden naar Jansen te Nieuwendijk in Noord-Brabant. Eén van deze twee kopieën moet zich nu in de salon van 't Hof van Assendelft bevinden. Naast de Heinenoordse kopie zijn in totaal nog slechts drie zelfde panorama's in Duitsland, Griekenland en Zweden over.

'The French wallpaper in Heinenoord'

door Thomas Brain

Thomas Brain, die met zijn collega het oude kwetsbare behang zo goed mogelijk heeft opgeknapt, toen het na de renovatie van het museum in 2012 werd teruggeplaatst, wilde voor zijn lezing meer weten over de 'provenance', de herkomst van het zeldzame behang. Waar en hoe is het behang oorspronkelijk geplaatst geweest? En wie heeft het aangekocht? Bekend is dat Jacobus Overwater (1783-1858) het behang liet aanbrengen in het Post- en Veerhuis te Strijensas. Dus ben ik met Thomas naar Strijensas gereden om de woning, waarin na Jacobus nog generaties Overwater hebben gewoond, te bezichtigen. Diens nazaat Leen Overwater (Jac.zn.) had me verteld dat de voorkamer links van de voordeur tot 1952 met het panoramabehang behangen is geweest. De huidige bewoner, de heer Van der Wulp, ontving ons gastvrij. Thomas begon direct het vertrek op te meten, zodat hij een nauwkeurige reconstructie op schaal kon maken van de oorspronkelijke manier en volgorde waarin de verschillende taferelen geplaatst moeten zijn geweest. De vraag hoe iemand in een eenvoudig afgelegen plaatsje aan het Hollandsch Diep er toe kon komen om zulk kostbaar en modieus behang uit Frankrijk aan te schaffen, intrigeerde Thomas. Ik vertelde hem dat Jacobus Overwater een aanzienlijke functie bekleedde als Rijkspostmeester bij de paardenpostdienst in het Departement van de Monden van de Maas in de route Antwerpen-Amsterdam. In die functie woonde hij in het Post- en Veerhuis. Daarnaast was hij een vooraanstaande landbouwer, rentmeester van de in 1599 bedijkte Gorzen en Aanwassen van den Lande van Essche, bestuurslid van enkele omliggende polders en van de schutsluis, het sas van Strijen. Tot 1855 was hij tevens burgemeester van de tot dan zelfstandige gemeente Strijensas. Overwater behoorde dus tot 'the landed gentry' van de Hoeksche Waard, zoals men dat in Engeland noemt. Hij zal zijn gezaghebbende positie met een deftige interieurinrichting hebben willen benadrukken. Het (destijds nog) felgekleurde panorama vol heroïek en drama moet een onuitwisbare indruk op de gezinsleden en de bezoekers hebben gemaakt.

Thomas Brain aan het fotograferen

Het voormalige Post- en Veerhuis in Strijensas

Met de keuze van dit panorama lijkt Overwater te demonstreren dat hij bij de tijd was en het vrijheidsideaal aanhing. Het Hoeksche Waardse gezegde: 'Hij komt van Sas, dus hij weet van niks' (ver van de bewoonde wereld bleef je lang verstoken van nieuws) was niet van toepassing op Jacobus Overwater.

Zo geïsoleerd lag Strijensas in die tijd trouwens niet. Voordat in 1872 de eerste spoorbrug naar Moerdijk over het Hollandsch Diep werd gebouwd was Strijensas een drukke veerhaven op een belangrijke reisroute tussen de Hollandse steden en het zuiden. Die route liep dwars door de Hoeksche Waard, en om Thomas een indruk te geven ben ik met hem van Strijensas naar de vroegere overzetveren aan de noordkant van de Hoeksche Waard, Kuipersveer en Puttershoek, gereden. Zo kon Thomas in zijn lezing het nodige over de herkomst van het museumbehang vertellen. Bovendien toonde hij een prachtige animatie van de behangen pronkkamer van Overwater, precies zoals die er uitgezien moet hebben.

De reconstructie van het behang, zoals dat van 1830 tot 1952 in de voorkamer van de familie Overwater op Strijensas heeft gehangen.

Foto: Thomas Brain

Voorts ging Thomas in op de manier waarop het tafereelbehang in het Streekmuseum belandde en daar werd geïnstalleerd en geconserveerd. Toen het Veerhuis te Strijen in 1952 werd gerenoveerd was de jonge mevrouw Overwater uitgekeken op 'het oorlogsbehang', zoals zij het noemde. Toevallig werd het behang net op tijd voor de watersnood in 1953 uit de voorkamer verwijderd. Bewust van de kunsthistorische waarde, liet echtgenoot Koos Overwater het behang oprollen en

opslaan op de garagezolder. In 1968 schonk Koos Overwater (1919-2008) het bijzondere historische behang aan het museum, dat in 't Hof van Assendelft werd ingericht. Om de taferelen passend te maken voor de wanden van de voorkamer in 't Hof zijn toen enkele stroken van het behang afgesneden. Het behang, dat muurvast op spaanplaat werd gelijmd, moest in 2009 vanwege de restauratie van 't Hof van de muren verwijderd worden. Na de bestrijding van houtworm en schimmels in de platen en houten rachelen achter het behang, kreeg de papieren wandbekleding een conserverende behandeling door de experts van XL Papier. Zij hebben vastgesteld dat het papier met de hand is gemaakt, wat betekent dat de Hoeksche Waardse versie vóór 1830 is gedrukt als één van de eerste kopieën van *Les Vues de la Grèce Moderne*, want later werd het papier machinaal gemaakt. Dankzij de boekhouding van Zuber en de datering van het papier kan met zekerheid 1829 als drukjaar worden aangehouden. Het is aannemelijk dat het in Heinenoord gaat om het behang dat in januari

1830 door Zuber aan handelaar Wittigs in Rotterdam is geleverd. De bestellingen bestemd voor schilders- en behangwinkels in Rotterdam en andere Hollandse steden zullen vrijwel zeker per postkoets via het veer van Strijensas zijn aangevoerd. Daarnaast is het niet ondenkbaar dat Overwater de handelsreiziger heeft ontmoet, die geregeld onderweg was om de vele zakenrelaties, die Zuber blijkens de administratie in Holland had, te bezoeken.

De lijst wordt verwijderd

In 2012 konden de taferelen in nieuwe frames opnieuw aan de muren van de salon in 't Hof worden aangebracht. In bijna 200 jaar heeft het behang oorlogen, overstromingen, verhuizingen en ongewenste behandelingen overleefd, maar de sporen ervan zijn zichtbaar gebleven. Door de recent toegepaste manier van conserveren en ophangen, en doordat in 't Hof van Assendelft UV-werend glas is aangebracht en de temperatuur en de luchtvochtigheid sinds de renovatie beheersbaar zijn, worden schadelijke invloeden voortaan beperkt en wordt het natuurlijke verval van het bedrukte papier zoveel mogelijk vertraagd. Op deze manier hoopt het Streekmuseum Hoeksche Waard het unieke tafereelbehang met de bijzondere buitenlandse én streekeigen herkomst nog lang te kunnen tonen.

Monique Staal
van XL Papier
in actie

Activiteitenagenda

juni – augustus 2013:

1, 15 EN
22 JUNI

Boerderijwandeling. In het jaar van de boerderij 2013 organiseert Streekmuseum Hoeksche Waard een wandeling langs drie imposante herenboerderijen met elk een interessant verleden. Aanmelden voor deze wandeling noodzakelijk uiterlijk op de woensdag voor de zaterdag van uw keuze via info@streekmuseumhw.nl of telefonisch op 0186 - 601535 (di t/m za tijdens kantooruren). Kosten € 5,- per persoon incl. koffie/thee.

29 JULI

Landschapslunch met streekproducten. Het thema van de Dag van het Nationaal Landschap is "Culinair". Aanmelden voor de landschapslunch bij VVV Hoeksche Waard 0186 - 616000. Kosten bedragen € 16,- volwassenen en € 8,- kinderen t/m 12 jaar. De lunch vindt plaats tussen 12.00 en 14.00 uur. Deze activiteit is goed te combineren met de gratis rondleiding op de laatste zaterdag van de maand (zie boven). U betaalt slechts entree € 4,- per persoon

10 JULI
31 AUG.

Kijkje in de tuin. In de zomer is de tuin rondom 't Hof van Assendelft op z'n mooist. Onder leiding van een gids kunt u een wandeling maken door de tuin van landschapsarchitecte Mien Ruys. Aanmelden voor deze wandeling noodzakelijk via info@streekmuseumhw.nl of telefonisch via 0186 - 601535 (di t/m za tijdens kantooruren). Kosten € 5,- p/p incl. entree, rondleiding en kopje koffie of thee. Verzamelen/start van de wandeling om 14.00 uur bij 't Hof van Assendelft. Deze laatste rondleiding valt samen met de gratis rondleiding op de laatste zaterdag van de maand om 14.00 uur en is tevens goed te combineren met de Nazomerdag van Groei & Bloei-boerderij Bouwlust, Stougesdijk 126, 3271 KG Greup.

VAN GROEI NAAR BLOEI

Het is eindelijk lente, alles begint weer te groeien en bloeien. Zo ook in de twee museumgebouwen in Heinenoord. We organiseren allerlei activiteiten en zijn druk bezig met de inrichting van boerderij Oost-Leeuwenstein. Intussen weten groepen het museum steeds beter te vinden voor een rondleiding en hebben in twee weken tijd vier echtparen elkaar het jawoord gegeven in het museum.

Oranjehuis

In het Hof van Assendelft is tot en met 2 juni nog een mini-expositie te zien over het koningshuis in de Hoeksche Waard, naar aanleiding van de troonswisseling. Het zaadje voor deze mini-expo werd pas in februari gelegd, maar dankzij de inspanningen van Corrie Sonneveld (coördinator educatie en rondleidingen) groeide er binnen korte tijd toch een compleet plan uit. Met hulp van Gerda Hitzert, Will van Goor, Herman Cijfer, Miep Hoogvliet en Dini Heijden is de expositie er toch nog gekomen!

In de entreehal van het Hof van Assendelft kan men foto's zien van de verschillende bezoeken die Wilhelmina, Juliana en Beatrix aan de Hoeksche Waard hebben afgelegd. Diverse oranjesouvenirs, herdenkingsborden en -bekers, door de jaren heen aan het museum geschenken, getuigen van de Oranjegezindheid in de Hoeksche Waard. Pronkstuk is wel de Goudse pijp, die prins Claus in 1971 heeft gesignd bij het bezoek dat hij en prinses Beatrix aan het museum brachten.

Volop activiteiten

Naast deze mini-expositie organiseren we nog meer activiteiten om de aandacht van het publiek zoveel mogelijk vast te houden en te vergroten. Zo kunt u ons vinden op de Paardenmarkt in Numansdorp op 13 juni, waar we samen met het Landbouwmuseum een kraam hebben. Op 29 juni, de Dag van het Nationaal Landschap, staan wij wederom samen met het Landbouwmuseum op de informatiemarkt in het Nationaal Landschap Centrum in Numansdorp. Tevens kunt u deelnemen aan de landschapslunches die her en der plaatsvinden, ook in het Hof van Assendelft.

Verder zijn er op zaterdag 1 juni, 15 en 22 juni Boerderijwandelingen door Heinenoord, vertrekkend vanuit het Hof van Assendelft.

Onder leiding van een gids leert u meer over de achtergrond van de drie mooiste boerderijen in Heinenoord: Midden-, West- en Oost-Leeuwenstein. En u brengt een bezoek aan de in 2010 gerestaureerde molen van Goidschalxoord. Kortom, er bloeit steeds meer in het museum. De activiteiten in en om het museum zijn allemaal te vinden op de website onder 'Activiteitenagenda'. En sinds kort zijn we ook actief op Twitter, waar u als eerste kunt horen wat er zoal in het museum gebeurt.

Organisatie

Maar toch brengt de lente ook lastige tijden. Ons museum heeft inmiddels om financiële redenen afscheid moeten nemen van drie zeer gewaardeerde medewerkers: Lizette Engels (secretaresse), Peter van Rotterdam (huismeester) en Odette Solleveld (algemeen museummedewerkster). Odette zien we gelukkig nog regelmatig terug als vrijwilliger in de tuingroep en bij de educatiegroep. Maar sinds twee maanden moeten we het zonder de inzet en energie van Lizette en Peter doen en dat valt nog niet mee. Gelukkig kunnen we met hulp van alle enthousiaste vrijwilligers veel van hun werk opvangen, al blijkt dat nog niet voldoende. We hopen daarom op het secretariaat en in het beheer van de gebouwen nog twee vrijwilligers te vinden.

Nog twee
vrijwilligers
gezocht
voor het
secretariaat
en in het
beheer van de
gebouwen

Winkel van Taselaar

Zoals ik in mijn vorige bijdrage schreef, zijn we volop bezig met het herinrichten van boerderij Oost-Leeuwenstein die eind 2012 is opgeleverd aan HW Wonen. Om te beginnen met de winkel van Taselaar: een hele klus om die grote winkelkasten van ca. 7 meter lengte omhoog te krijgen zonder de glazen balustrades van de nieuwe luchtbrug te beschadigen. Maar het is gelukt!

Dankzij veel denkwerk, voorbereiding en hulp van Piet Leeuwenburgh en iedereen in zijn team. Numan Transport uit Numansdorp leverde het benodigde materiaal waarmee de kasten omhoog werden getild. En als de kast op zijn plek staat is de klus nog niet klaar: lampen terugplaatsen, ruitjes en deurtjes, de marmeren platen bovenop de toonbank terugleggen en het bijwerken van kleine scheurtjes en plekken. Inmiddels is ook dat allemaal gebeurd en wordt de winkel nu langzaam gevuld met de grotendeels originele kruidenierswaren, blikken en dozen.

Zo hopen we er weer de vanouds gezellige, volle en indrukwekkende kruidenierszaak van te maken die het vroeger is geweest.

Kom alvast een kijkje nemen in de boerderij!

Intussen is ook een groot gedeelte van de collectie die opgeslagen stond, naar de boerderij gebracht om hier uit te zoeken wat in de vaste opstelling van de boerderij komt te staan. Geleidelijk komen de stukken op hun plek te staan. Maar snel gaat het niet, dus we vragen nog even het geduld van het publiek voordat we weer helemaal open kunnen gaan. Wel zijn er diverse mogelijkheden om alvast een blik in de boerderij te komen werpen. Voor u als vriend doen we dat op zaterdag 22 juni om 11.00 uur of om 14.00 uur. Dan geef ik u van harte een uitgebreide rondleiding door deze prachtige ‘boerenkathedraal’ en vertel daarbij over onze inrichtingsplannen, de renovatiewerkzaamheden die zijn gedaan, en over de vragen en kwesties waar we zoal tegen aanlopen bij zo’n herinrichting.

Zo proberen we tot aan de heropening van de boerderij steeds meer bezoekers naar het museum te krijgen. Ook na de heropening – waarvan de datum nog niet vast staat – zullen activiteiten zoals lezingen, rondleidingen en workshops belangrijk blijven, want een nieuwe expositie of nieuw gebouw alléén zal de aandacht van het publiek niet blijvend vasthouden.

Graag tot ziens op 22 juni!

Belle van den Berg,
Directeur Streekmuseum Hoeksche Waard

vastmaken van de kast

het hijsen
begint

goed draaien bij de
luchtbrug

op de luchtbrug door
naar de definitieve plek

UITNODIGING VOOR EEN BEZOEK AAN OOST-LEEUVENSTEIN

Zoals directeur Belle van den Berg in haar bijdrage aankondigde, organiseert het Streekmuseum voor de vrienden van het museum een (kostenloze) rondleiding in de schuur van Oost-Leeuwenstein op zaterdag 22 juni a.s.

U krijgt de gelegenheid om het gebouw en de nog volop in gang zijnde herinrichting te bekijken. Dit is een unieke kans om te zien en te horen wat er allemaal komt kijken bij de herinrichting van dit deel van het museum.

Er is 's morgens en 's middags een rondleiding. Deelnemers melden zich om 11 uur in 't Hof van Assendelft, Hofweg 13 in Heinenoord, waar ze ontvangen worden met koffie of thee. De groep gaat dan naar Oost-Leeuwenstein voor de rondleiding.

Komt u liever 's middags, meldt u zich dan om 14.00 uur in 't Hof van Assendelft. Van daaruit gaat de groep naar Oost-Leeuwenstein. Na afloop (ca. 15.00 uur) wordt u in 't Hof een kopje koffie of thee aangeboden.

En uiteraard kunt u na afloop het museum (weer) bekijken.

U kunt deelnemen door aanmelding vóór 18 juni a.s. bij het museum via info@streekmuseumhw.nl, bij de receptie in het museum of telefonisch op 0186-601535 (di. t/m za. tijdens kantooruren).

GENEALOGIE & STREEKHISTORIE

Het aantal bestanden, gemaakt na bewerking van de originele bronnen en op de computers van het streekmuseum te raadplegen, is uitgebreid met:

- Klaaswaal, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 8; 1756-1807
Boedelinventaris
- Klaaswaal, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 9; 1737-1808
Schepenakten van gerechtelijke en collaterale taxatie
- Piershil, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 1; 1595-1610
Registers houdende aantekening van opdrachten, schuld- en giftbrieven, huurovereenkomsten, taxaties en verkoopvoorwaarden
- Piershil, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 4; 1640-1662
Registers houdende aantekening van opdrachten, schuld- en giftbrieven, huurovereenkomsten, taxaties en verkoopvoorwaarden
- Heinenoord, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 60; 1746-1774
Scabinale akten (testamenten, inventarissen, procuraties, rekeningen enz.)
- Heinenoord, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 61; 1774-1778
Scabinale akten (testamenten, inventarissen, procuraties, rekeningen enz.)
- Heinenoord, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 62; 1806-1811
Scabinale akten (testamenten, inventarissen, procuraties, rekeningen enz.)
- Heinenoord, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 63; 1808
Registratie van voorwaarden van verkopeningen
- Heinenoord, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 64; 1799-1805
Verzoeken om taxatie
- Mijnsheerenland, Weeskamerarchief, inv.nr. 1; 1616-1631
- Mijnsheerenland, Weeskamerarchief, inv.nr. 2; 1652-1676
- Mijnsheerenland, Weeskamerarchief, inv.nr. 3; 1677-1802
- Mijnsheerenland, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 11; 1674-1687
Register, opdrachten ende belastingen der landen ende hvyse onder Moerkercken
- Mijnsheerenland, Oud Rechterlijk Archief, inv.nr. 28; 1672-1700
Register met scabinale akten (boedelrekeningen, inventarissen, testamenten enz.)
- Puttershoek, 10e Penning; 1553

Ook op de computers te raadplegen:

- Parenteel Adriaan Groenendijk (herziene versie)
- Parenteel Bastiaan Groenendijk (herziene versie)

Aanwinsten voor de bibliotheek "Streekgenealogieën":

SG 1414

Uit het album van Jannigje door Jim van Nieuwenhuizen

Families en personen uit de omgeving van Heinenoord en de Blaaksedijk.

Dit boekje bevat foto's uit het fotoalbum van Jannigje Oosterman (1881-1966). Ongeveer de helft van die foto's zijn geïdentificeerd, deze zijn opgenomen in de publicatie die ruim 100 pagina's omvat.

Het leeuwendeel van de foto's betreft leden van de geslachten Oosterman, Leenheer en Vermaat en zijn afkomstig uit Heinenoord en de Blaaksedijk. De foto's worden vergezeld van korte persoonsbeschrijvingen. Tot slot is een index op persoonsnaam aanwezig.

SG 1415

De Snaijer is mijn naam door Leni van de Linden-de Snaijer en Pleuni van Tuil-de Snaijer

Een familiegeschiedenis van de 15e tot en met de 21e eeuw.

Dit kloeke, gebonden boekwerk van ruim 600 pagina's valt uiteen in twee delen. Het eerste deel beschrijft de periode vanaf de eerst bekende stamvader Adrianus Snaeijer, geboren circa 1470 vermoedelijk in Strijen, tot circa 1800. Het tweede deel bevat uitvoerige beschrijvingen van de nakomelingen van de stamvader vanaf 1800.

Het zwaartepunt van de persoonsbeschrijvingen ligt op Voorne-Putten. De eerste zeven generaties acteren in de Hoeksche Waard, in het bijzonder in de omgeving van Strijen, Cillaarshoek, Goudswaard en Sint-Anthoniepolder. Vanaf circa 1700 vestigt Pieter Jansz Snaijer zich op Voorne-Putten in Heenvliet. De verdere geschiedenis van de Snaijers speelt zich vooral in deze contreien af. Het boek bevat niet alleen reeksen namen en data, elk hoofdstuk geeft een uitvoerige beschrijving van de omgeving en de lokale geschiedenis van de daar behandelde familieleden. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een index van namen.

Aanwinsten voor de bibliotheek "Streekhistorie":

S 1603

De eilanden van Zuid-Holland

Een kruimelpolder historie door M. Allewijn

S 1604

Het hoogheemraadschap van de Zwijndrechtse Waard 1331-1955

door F. Jorisse

S 1605

Album met foto's aangeboden door het bestuur van de polder Cromstrijen ter gelegenheid van het gereedkomen van het ontwaterings- en herstelplan Numansdorp 1952

S 1606

Gegevens over Goudswaard en Piershil verzameld door P.A. Bouman

S 1607

's-Gravendeel en de watersnoodramp van 1953 (DVD), Historische Vereniging 's-Gravendeel, 2013

S 1608

De Hoeksche Waard als bondgenoot in relatie tot de samenhang der dingen in de natuur door Arnold en Jannie van Nieuwaal-Vermaas

S 1609

Prinses Juliana 1913-2013 Jubileumboek over 100 jaar
Chr. Harmonievereniging Prinses Juliana in Klaaswaal

Peter van Hulst

DIALECTEN HOEKSCHE WAARD

Boerenhemel

We legden u in het februari-nummer van dit blad de vraag voor of er op meer plaatsen onze omgeving -net als in Numansdorp- een straat of wijkje boerenhemel wordt genoemd, omdat daar zich wat gepensioneerde boeren hebben gevestigd om van hun oude dag te genieten na een werkzaam leven.

We ontvingen daarop een melding dat in Dirksland een tehuis met die naam is te vinden. Van een andere inzender kwam de melding dat de aanleunwoningen van verzorgingstehuis Dubbelmonde op Dubbeldam, in de volksmond de naam boerenhemel hebben gekregen.

Boerenhemel in
Dirksland en
Dubbeldam

Leuk, dat er buiten Numansdorp dus ook nog enkele andere boerenhemels blijken te bestaan. We danken ieder voor het meedenken, maar in het bijzonder natuurlijk de beide inzenders!

Arie Biemans

Van een boer, die te diep in 't glas keek.

door Nel Andeweg-van Brakel
dialectvertaling: Arie Biemans
(ook de volgende twee dialectverhalen)

Hij was gewezen boer in 't ôôste van de Hoeksche Waerd. Dattie nou gêên boer meer was, hattie dan ok echt aîz'n aage te danke. D'r is een oud spreekwoord dà zegt: 'Aste wijn is in de man, iste wijshaaid in de kan'. En 't was nied allêên bij wijn gebleve.

Aste wijn is in
de man,
iste wijshaaid
in de kan

Nêê, d'n boer had 'n stevige neut gedronke. Zôô was 't van kwaod op erreger gegaon. Werreke dee-die niet astie z'n roes uit mos slaepe. Z'n vrouw was mette kindere al vertrokke. 't Vollek ok, naedat-ie ze nie meer kon uibetaole. Alles was weg en uitaaindelijk wier z'n stee mè land ok nog verkocht. In een huurhuissie mos-tie allêên vedder leve. Maor 't drinke kon-die nie laete. Tot dattie ging tobbe mè z'n gezondhaaid.

Toen-die naer 't spreekuur van d'n dokter ging wier-die goed onderzocht. D'n dokter keek ok iîn z'n keel. 'Zaggie wat amm'n keel dokter?' vroeg t'n boer nae 't onderzoek. 'Nêê' zee d'n dokter, 'Ik zie niks besonders iîn je keel.' 'Dà keñ'k nie begrippe,' zee d'n boer, 'want daer is 'n hêêle boerestee mè land deur gegaon.'

D'n voorlezer

In de kerrek wastie jaerelang voorlezer. Zôô mooi en duidelijk as hij zou gêên meñs 't kenne, daer waere de kerrekmeñse van overtuigd. De bijbelgedêêltes en de Tien Gebôôje wiere mooi voorgedroge. Maor dattie daervoor z'n ondergebit uitdee en iñ z'n zak stak, dat heñze nooit gewete. D'n domenee met hêêl de kerrekeraed d'rbij heñ'm daer nooit op kenne trappeere.

Toen-die op
'n keer nae
kerrektijd
thuis hôôg-
nôôdig uitte
broek mos,
heñze dà
gebit nog
'n keer uit
t'n emmer
motte visse.

Toen-die op 'n keer nae kerrektijd thuis hôôgnôôdig uitte broek mos, heñze dà gebit nog 'n keer uitt'n emmer motte visse. D'r waere toen bekant nog gêên weecees mè spoeling, dus azzie d'r wat in verloor kotte d'r nog naer gaon zoeken. En dat kerrewaachie liet-ie graeg añz'n vrouw over. Voor ze d'ran begon vroeg ze eerst nog: 'Je weet toch wel zeker, datt't uit je zak gevalle is?' 'Netuurlijk!' zee-die 'Ik bin toch naer de kerrek geweest?'

Jao, op deuze manier kwam iederêên d'r wel achter dattie bij 't voorleze z'n gebit uidee. Vóór die stoelgang mè pech wis niemand 't nog. Maor nou wier 't verhaol wel grif deurverteld op verjaerdaege en andere fêssies. Hij was wel de leste voorlezer, want nae hum is-tie funksie in de kerrek ofgeschafft.

Aorie schrêêwt en Aorie lacht

Med Aories waster altijd wel wat te beleve, want hij had altijd wel wat besonders. Nou is 't hebbe van de bof netuurlijk nie zôô ampant, want 't is een dôôdgeweune kinderziekte die bekant alle kindere een keer motte deurmaoke. Maor leuk was 't niet want Aorie waster behoerlijk ziek van en hij hà veul pijn.

Hij lag bove op z'n kaomertie in bed en hij wou ok gêên meñs op bezoek. Nou hattie netuurlijk ok nied in de spiegel motte kijke die Annee, z'n ouwere broer, effe voor z'n neus hiew. Hij schrok z'n aage oñgááñs vañ z'n scheve gezicht. Gêên gezicht? Nêê, anderhallef gezicht! Hij kon d'r echt nied om lache, al wier-die nóg zôô verwend mè lekkere happies. Hij kon maor moeilijk ete, want alles añ z'n mond en gezicht dee zeer.

Veul bezoek kwam d'r niet want Aorie wou ommers gêên meñs ontvange, en dat was ok wel een bietjie te begrije. Maor op een middag kwam Gré en dat was wel een hêêle goeie bekende.

Want zij was zeve maonde as geziñsverzurgster in huis geweest toen

moeder ziek was, en ze hiew van alle zes de kindere. En de kindere waere ok allemael hêêl gek op Gréje. Toeñ ze hoorde dad Aorie ziek bove lee rende ze gelijk d'n trap op en toeñ ze z'n scheve gezicht zag kreeg ze inêês de slappe lach. En as Gré de slappe lach kreeg koñ ze nie meer ophouwe. En Aorie? Die mos meelache, maor wel azzen boer die kiespijn heb. Jao, hij schreeuwde d'r traene mè tuite bij van de pijn.

Toeñ ze z'n
scheve gezicht
zag kreeg ze inêês
de slappe lach

Zôdiets ken 'n moeder netuurlijk nied añzien omdasse dan zelf ok voelt hoe zeer dat doet. Daerom zee ze gauw: 'Kom, dan gao me 'n koppie thee drinke', om Gréje mee naer beneje te lokke en daer gaf ze d'r voor de schrik ok nog wat lekkers bij. Aorie lag in die tussetijd bove bij te komme med 'n asperientjie.

Nou ken-die nae jaere nog wel om die middag lache, gelukkig med 'n brêêje lach op 'n gaef gezicht. We zellen 't ok nooit vergete, want 't is echt gebeurd!

Verhoord gebed

't Was wel 'n winderigen dag, maor Jochem mos tóch hêêlemael naer Dordt, naer 't ziekehuis. Toen mos-tie nog mette pont over. Zôô uit 't ôoste van de Hoeksche Waerd wel gêên wereldraais, maor opte fiets wasset toch gêên lollechie. Maor in 't ziekehuis lee z'n vrouw op 'm te wachte nae een operaosie van de blinden derrem. En zwaer trappend op z'n fiets, pal tege de wind in, dee-die een gebedjie ofte wind mog draoie.

Z'n gebed wier verhoord, maor wél toen-die an de trugraais begon. Toen mos-tie nog harder trappe, want de wind was nied allêên gedraoid maor ok nog van windkracht zes naer windkracht acht geaon...

De wind was van
windkracht zes
naer windkracht
acht geaon...

Bestuur Werkgroep Dialecten:

Voorzitter: J. 't Hooft, Schoolweg 29, 3281 AP, Numansdorp,
tel. 0186-651412, e-mail: hoonum@upcmail.nl

Secretaris: Chr. den Boer, Lindenlaan 28, 3286 XJ, Klaaswaal,
tel. 0186-572892, e-mail: chris.lenie@hetnet.nl en A.W. Biemans

Penningmeester: mw. M. van der Stouw, Westdijk 71, 3271 LL, Mijnsheerenland,
tel.: 0186-603076, email: mvdstouw@hetnet.nl

Contactpersoon: A.W. Biemans, Vierwiekenplein 63, 3262 AP, Oud-Beijerland.
tel.: 0186-613461, email: arie@biemans1.demon.nl

DE VRAGENRUBRIEK

Iedere vriend van het Streekmuseum kan één of meerdere genealogische of streekhistorische vragen betreffende de Hoeksche Waard insturen.

Met enige regelmaat komen vragen binnen die geen betrekking hebben op de Hoeksche Waard, deze komen niet in aanmerking om geplaatst te worden in het Bulletin.

Antwoorden

645.

Gedeeltelijke beantwoording.

“Dordrecht, 25 Mei. Ten gevolge van het afbranden van den watermolen in den Trekdam, onder 's Gravendeel, is in de vergadering van stemgerechtigde ingelanden van dien polder op den 24sten Mei jl. met algemeene stemmen besloten tot het plaatsen van een stoomgemaal. De kosten zullen voor dien polder van slechts 340 bunders, behalve de assurantiepenningen, f 9000 bedragen.”
Nieuwe Rotterdamsche Courant van 26-5-1867.

Meer informatie over het stoomgemaal in het boek van Willem Hendrik van Bilderbeek getiteld: “Geschiedenis van de polders Nieuw Bonaventura, Mookhoek en Trekdam” geschreven in 1911. Het boek is thans nog tweedehands te koop (en in het museum aanwezig).

Nieuwe vragen

647.

Jan Schillemans Hooghvlieth, overleden Goudswaard tussen 15-5-1693 en 21-5-1694.

Gevraagd: met wie was Jan Hooghvlieth getrouwd en wie waren hun eventuele kinderen?

P.W. van Hulst
Zevenbergsedijkje 87
3079 DP Rotterdam
e-mail: genealogie@streekmuseumhw.nl

Peter van Hulst